

LIVET

I NÅD & ONÅD

DET ÄR FASTETID. Allvarstid. Tid till fördjupning och reflektion. Vi får 40 dagar att stanna upp och reflektera: Hur ser min livsväg ut? Hur kan jag leva sant och kärleksfullt? Vad vill Gud med mitt liv? Detta nummer av Livet, som handlar om

”Livet är en komplicerad resa, ingen av oss kommer att gå genom det utan skavanker och sår. Vi behöver hjälpa varandra att ta oss igenom. Gud ger oss livet, vägen och färdplanen men resan måste vi göra själva.”

nåd och onåd, är ett bidrag in i den reflektionen. Det är ämnen som är svåra och komplexa, men som kan ge djup och riktning.

Vi får läsa om hur nåden, utan krav på motprestation och som ges utan att man förtjänat det, är förutsättningen för våra mänskliga gemenskaper. Hur onåden, att definiera bort, dela upp och förminska, tar

död på samma gemenskaper och till sist på hela vår värld.

Jag möter inte sällan efterfrågan på mer ”kristen etik och moral” i samhället. Och jag undrar alltid vad som menas med det? Dels finns en nostalgisk dimension av ”Det var bättre förr” i den efterfrågan, dels finns en längtan efter det hela och rena, ordning och reda. Båda är lika omöjliga att uppnå.

Kristen etik och moral handlar inte främst om att leva felfritt och ”rent” – varken som individ eller samhälle. En kristen etik har sin grund i förståelsen av att vi människor är totalt beroende av Gud, att vi är ofullkomliga och bristfälliga och behöver Guds och varandras medkänsla.

Ett samhälle som delar upp i bättre eller sämre, i onda eller goda, kan aldrig kallas ett kristet samhälle. Brustenheten och oförmågan går rätt igenom varje människa. Inte mellan människor. En gemenskap som vill rensa bort det som stör har tappat bort sitt uppdrag och syfte. Oavsett om det som stör är en minoritetsgrupp, en obekvämlig åsiktsinriktning eller allmänt ”jobbiga människor”.

Allas vårt uppdrag som kristna är att vara rädda om varandra. Livet är en komplicerad resa, ingen av oss kommer att gå genom livet utan skavanker och sår. Vi behöver hjälpa varandra att ta oss igenom. Gud ger oss livet, vägen och färdplanen men resan måste vi göra själva. Och vi behöver göra den tillsammans.

Danderyds församling finns för att världen ska räddas. För att vi alla ska räddas, från att komma på avvägar och från att gå vilse. Här finns plats för dig som längtar och söker, för dig som vill ta ditt liv på allvar och få resesällskap på livsvägen. Här finns plats för den som älskar, den som sörjer, den som trivs, den som längtar, den som är arg och den som är ... Tillsammans med Gud kommer vi hitta vägen. Välkommen med!

*Kristin Molander
Kyrkoherde*

Välkommen att döpas!

FOTO: ALBERT HILBERT, IKON

Drop-in-dop 14 maj

En stämmingsfull, enkel och helig stund – det är drop-in-dop. Dopot är för alla och det ska vara enkelt att döpas. Därför bjuder vi in till drop-in-dop för alla åldrar; små bebisar, skolbarn, ungdomar och vuxna. För de minsta finns dopkläningar att låna, om man vill, och övriga kan komma i vanliga kläder. Oavsett ålder handlar dopet om gemenskapen med Gud och gemenskapen i församlingen.

Välj mellan dop i Danderyds kyrka eller i Klockare Malms kapell som ligger bredvid kyrkan. Präster och musiker finns på plats. Innan dopet träffar ni prästen och förbereder dopet så att det blir en personlig stund.

Är du under 18 år behöver du målsmans underskrift.

Tid: Lördag 14 maj 10.00-14.00
Plats: Danderyds kyrka
Kontakt: Elisabet Munro, präst
elisabet.munro@svenska-kyrkan.se

FOTO: MAGNUS ARONSON IKON, ISTOCK

Påskens firande går från mörker till ljus. Gudstjänsterna innehåller det allra svåraste men övergår i fest då Jesu uppståndelse och livet firas. Välkommen att uppleva påskens mysterier i Danderyds kyrka!

PÅSKEN ÄR kristenhetens största högtid. Långt före att julen började firas hade kristna samlats för att fira påsk. De fyra dagarna i påskhelgen, och Stilla veckan som kommer före, rymmer allt från kamp och död till förvåning, glädje och jubel. Under påskens gudstjänster får vi vara med och fira den första nattvarden, vaka med Jesus i Getsemane, följa honom på Via Dolorosa, skakas om vid korset, undra vid graven och jubla vid mötet med den uppståndne.

Påskan 2022 firar vi tillsammans i Danderyds församling. Gudstjänster kommer att firas varje dag, Församlingens Hus kommer att vara öppet för fika, och samvaro, läsning och vila. Det kommer att finnas överraskningar för barnen, mat och kaffe, musik och gemenskap, filmvisning i Danderyds kyrka, midnattsmässa, gospelmusik och mycket mer.

För fullständigt program, se www.svenskakyrkan.se/danderyd

Skärtorsdag 14 april
Danderyds kyrka
19.00 Skärtorsdagsmässa

Långfredag 15 april
Danderyds kyrka
11.00 Långfredagsgudstjänst
16.00 Musik vid Jesu kors
18.00 Gravläggningsandakt

Påskafton 16 april
Danderyds kyrka
23.30 Påsknattsmässa

Påskdagen 17 april
Danderyds kyrka
11.00 "Jesus är uppstånden".
Högmässa med kyrkkaffe.

Annandag påsk 18 april
Danderyds kyrka
11.00 Musikgudstjänst

Ljuset i mörkret

85 år gammal finns Elise Lindqvist på plats på Malmskillnadsgatan varje fredagsnatt. Här möter hon både sorg och glädje. Två flickor har dött i hennes famn, men hon har också hjälpt många bort från gatan.

DE KALLAR HENNE för "morsan" eller "ängeln", kvinnorna som prostituerar sig på Malmskillnadsgatan. Elise Lindqvist kallar dem för "mina flickor".

– Ingen vill ligga med hundratals killar. Många av flickorna har lurats in i landet och tvingas att sälja sig. De hatar det, men det är farligt att hoppa av. Hallickarna har stenkoll på tjejerna, säger Elise Lindqvist.

Tillsammans med ett volontärteam från St:ä Clara kyrka möter hon prostituerade varje fredagsnatt.

– Jag är en otålig person, men jag har fått lära mig att ha tålmod. Arbetet med att lyckas hjälpa en flicka bort från gatan tar mellan 1 och 3 år. Det tar tid att bygga förtroende och utan det är ingenting

möjligt. Sedan är nästa steg avgiftning, skyddad identitet, boende och arbete, säger hon.

Hur ser du på samhällets onåd inför dem som prostituerar sig?

– Jag blir besviken när jag hör hårda ord fällas i debatter om prostituerade, kriminella och hemlösa. Vad har människor för rätt att döma andra? De vet inte vad den flickan eller pojken har gått igenom. Jag tror att fördomandet bottnar i en rädsla och att de inte vet hur de ska hantera det.

Elise Lindqvist berättar om en föreläsning som hon höll för universitetsstudenter.

– Några killar sa att prostituerade får skylla sig själva och att jag bara pratade skit. Jag frågade dem om de tyckte att jag ➡

”Vad har människor
för rätt att döma andra?
De vet inte vad den
flickan eller pojken har
gått igenom.” säger
Elise Lindqvist.

”Jag blir ledsen att jag inte kan lyckas rädda alla.
Men de flesta går det bra för och det gör att jag orkar.
Det finns ett hopp för varje person.”

< **Elise Lindqvist, 85, är volontär i St:ta Clara kyrkas diakonala arbete. Hon har sommarprat och skrivit självbiografin "Ängeln på Malmskillnadsgatan" om sitt liv och arbete. Förra året fick hon medalj av kungen för sitt sociala arbete. Varje år sedan 2016 har Elise Lindqvist-priset delats ut till den som genom sitt arbete skyddar utsatta människor.**

➡ skulle skylla mig själv att jag blev våldtagen när jag var fem år. Hur skulle jag som femåring kunna säga nej?

ELISE LINDQVIST BLEV utsatt för våld och sexuella övergrepp under hela sin uppväxt och som 16-åring blev hon manipulerad av en bordellmamma att sälja sig.

– Det är Gud som har bevarat och skyddat mig igenom alla hemska saker jag har fått uppleva. Jag har blivit brännmärkt, skuren och våldtagen.

Hon har levt med en ständig smärta i kroppen efter det hon utsattes för. En smärta hon i många år bedövade med alkohol och tabletter. 57 år gammal hamnade hon till slut på ett kristet behandlingshem.

– Jag var nersupen, smutsig och farlig för både mig själv och andra. Jag spottade och svor och tyckte att det var hemskt att se alla glada människor på det där hemmet. Jag trodde att jag hade hamnat på ett sinnessjukhus.

Hon försökte ta livet av sig, hittades i tid, överlevde och började undra vem den där Jesus var som alla pratade och sjöng om. En kväll frågade hon en kvinna "Vad äter du för piller, du ser så glad ut?".

– Hon sa "Jag äter inga piller, jag har Jesus Kristus i mitt hjärta". Då gick jag fram till pianisten som spelade på behandlingshemmet och frågade "Vill du be för mig?". Jag förstod inte ett ord av vad han sa, men när han bad kom en värme över mig från huvudet ner ut i fötterna och det

kändes som om jag plötsligt vaknade upp och blev medveten om allting omkring mig, säger Elise Lindqvist som minns känslan än i dag.

Hon säger att det var som i bibelordet "föret var jag blind, men nu kan jag se".

– Det var i maj 1994. Då började mitt andra liv, även om det tog ett år att bli rumsren, sluta svära och börja fungera ordentligt igen, säger hon och beskriver sin tro i dag som mer mogen och djup.

På behandlingshemmet fick hon även sina andliga föräldrar. Efter en tid tog de med henne till volontärverksamheten i St:ta Clara kyrka. Tillsammans med en präst därifrån besökte hon Malmskillnadsgatan och Elise Lindqvist kände starkt att det här var hennes plats.

– Och nu har jag arbetat där i över 25 år, säger hon.

VARJE FREDAG eftermiddag förbereder hon sig genom att äta ordentligt, vila och klä sig varmt. Nätterna är kalla och långa, särskilt nu under vintern. Ofta kommer några av de flickor som Elise Lindqvist har räddat ifrån prostitutionen och hjälper henne att bre smörgåsar, koka kaffe och packa ner nyponsoppa, varm choklad och massor av godis att bjuda på under natten.

– Samtidigt har vi själavårdande samtal och de berättar även om sina nya liv med jobb och lägenhet.

Senare på kvällen möter hon upp teamet med volontärer. Tillsammans ber de en bön och beger sig till Malmskillnadsgatan där de dukar upp sitt fikabord.

– Flickorna vet att vi finns där varje fredagsnatt och de kommer alltid till oss. Allt kan hända när vi är där, både glädje och sorg. Jag möter flickor som blivit hårt misshandlade och två har dött i min famn under de här åren, säger Elise Lindqvist.

Hon och teamet har ett bra samarbete med ambulans, polis, Stadsmissionens nattjour och väktarna i tunnelbanan som kommer direkt när de behövs. Ibland händer det att flickor försvinner från Malmskillnadsgatan. Elise vet inte vad

som hänt dem, men anar det värsta.

– Jag blir ledsen att jag inte kan lyckas rädda alla. Men de flesta går det bra för och det gör att jag orkar. Det finns ett hopp för varje person.

Många av dem hon möter känner skuld och skam och anklagar sig själva för de övergrepp de blivit utsatta för. Något Elise Lindqvist känner igen sig i.

– Blir man itudad som barn att man är ful och äcklig så tar man på sig skulden och tror att det är ens eget fel, fast det är förövarens. Även när jag hade blivit kristen kände jag mig smutsig och skämdes över min kropp, som har fått men för livet. Det tog ytterligare fyra år innan jag mycket motvilligt vågade berätta vad jag blivit utsatt för som barn.

DET VAR UNDER en möteskväll i kristen gemenskap då hon fick en stark känsla av att Gud ville att hon skulle berätta. Efteråt kom en kvinna storgåtande fram och sa "Jag trodde jag var ensam i hela världen om detta att bli utsatt som barn".

– Hon berättade att hon hade tänkt ta livet av sig tidigare den kvällen, men att en vän hade kommit hem till henne och övertalat henne att följa med. Då förstod jag att jag kan göra skillnad genom att berätta, säger Elise Lindqvist.

Vad betyder nåd för dig?

– Jag har svårt för ordet nåd. Jag finner ingen nåd i att jag blev misshandlad, våldtagen och skuren. Jag känner bara hat och ilska när en människa blir ihjälslagen med påkar bara för att han är transvestit. Var finns nåden i det? Nåd kanske kan vara när man får hjälpa bort någon från gatan, men jag vill hellre använda ordet barmhärtighet ♦

Vill du stödja Elise Lindqvist och volontärteamets arbete på Malmskillnadsgatan? Swisha till 123 131 28 83 eller använd bankgiro 748-7366. Märk din gåva med "Elise Lindqvist".

Om felsteg &

På församlingens ledarskola kan man vara sig själv utan att bli dömd. Det menar 16-åringarna Oscar, Victor och Maja, när de sitter ner med Livet för att prata om onåd.

– JAG VILLE GÅ ledarskolan för att jag upplevde något nytt på konfaläret. Alla var välkomna på ett helt annat sätt än i skolan, säger Oscar Ekelund.

Han går andra året på Danderyds församlings ledarskola. De som vill och som har konfirmerats kan gå utbildningen för att lära sig mer om exempelvis pedagogik, gruppdynamik, kroppsspråk, att prata inför en grupp, etik och bibelkunskap. Som ledare kan man sedan få erbjudande om att åka med på konfirmationsläger eller vara med i gudstjänster, konserter och ungdomskvällar.

– Förutom konfirmationen hade jag även gått i kören, så det var naturligt för mig att gå ledarskolan. Jag ville fortsätta vara i kyrkan, det är en välkomnande miljö, säger Victor Lagercrantz och berättar att han och Oscar var ledare på sitt första konfirmationsläger i somras.

MAJA AHLSTRÖM började ledarskolan i höstas.

– Min syrra var ledare och det lät som en rolig tid. Min egen konfirmationstid var mysig och man kunde vara sig själv utan att bli dömd, precis som i ledarskolan. Sen hoppas jag få åka på läger som ledare i sommar, för min konfirmationsgrupp kunde inte åka på grund av pandemin, säger hon.

Onåd är inte ett ord de brukar använda.

Enligt ordboken handlar onåd om en persons missnöje med någon annan. Man kan råka i onåd – förlora sin ställning – eller störta någon i onåd – förskjuta någon. Synonymer som ovilja, ogillande, ogynnsam, fientlig, missaktning och vrede finns listade.

Varför dömer, mobbar och pratar människor ibland illa om andra?

– Jag tror att det handlar om att skydda sig själv, sin familj eller sin grupp. Att det är något slags försvar. Men det kan lätt bli negativt och skada en själv mer än det skyddar, säger Victor.

– De kanske är rädda att andra ska mobba eller prata illa om dem, så de är hellre personen som gör det än personen som blir utsatt. Det kan också handla om avundsjuka, säger Maja.

– Ja, ibland kan det vara lättare att trycka ner andras framgångar, för att själv känna sig bra, istället för att glädjas åt deras framgångar och använda det som motivation, säger Oscar.

Finns det något som är oförlåtligt?

– Det beror på vilket perspektiv man har. I Guds ögon är allting förlåtligt. I människors ögon kan det finnas saker som är oförlåtliga och som gör att man inte längre kan upprätthålla en relation och i samhället kan man inte bara göra vad som helst och bli förlåten, säger Victor.

– Det finns inget rätt eller fel svar på den

frågan för det är olika från person till person. Någon kanske tycker att en viss sak går att förlåta och andra inte, säger Maj

Kan man fortsätta vara vän och umgås med någon som sagt eller gjort något hemskt?

– Om personen visar på ånger och ber om förlåtelse så har jag inga problem att fortsätta vara vän, säger Oscar.

– Det beror på hur grovt det är och vem de har gjort det mot. Om de har gjort något mot min familj eller någon i min närhet skulle jag ha svårt att förlåta. Om det var mot mig och de visar att de inte skulle göra om det skulle jag kunna bli vän med personen igen, säger Maja.

Pratar ni om det här på ledarskolan?

– Jag vill prata mer om det här, så att alla känner att det känns bra. Men man kan ändå vara mer sig själv här än i skolan, säger Maja Ahlström.

– Ja, här behöver man inte prestera hela tiden. Här är man tillsammans utan press, säger Victor Lagercrantz.

– Mer att vi försöker bygga en kultur i ledarskolan där allt det här vi har pratat om inte uppstår. Visst kan det fortfarande hända, men man känner att det här är en annan plats än i skolan. I skolan säger man visserligen att alla är lika mycket värda, men det känns mer som tomt prat. Här är det fokus på att vi alla är skapade till Guds avbild och att alla är perfekta som de är, säger Oscar Ekelund ♦

förlåtelse

Maja, Oscar och
Victor tycker att de
kan vara sig själva
på ledarskolan.

Nåden finns alltid, för alla

Onåd handlar om att inte längre vara önskvärd. Med nåden är det precis tvärtom.
– Guds nåd finns alltid och för alla, säger prästen Randi Guldstrand.

NÄR RANDI GULDSTRAND läste till präst för några år sedan togs nåd upp som ett av ”stororden” tillsammans med begrepp som försoning, frälsning och synd.

– Det är kyrkliga ord som inte används i vardagen. Jag brukar inte heller använda dem så ofta när jag predikar. Om jag använder många ord som människor knappt relaterar till kan det vara svårt att ta till sig det man hör, säger Randi Guldstrand som har arbetat i Danderyds församling sedan 2020.

– Men vi behöver ändå försöka fylla dessa stora ord med ett innehåll som gör att även nutidsmänniskan kan upptäcka vad som döljer sig bakom dem.

Men onåd då?

– Onåd handlar om att inte längre vara önskvärd. Många har säkert hört uttrycket ”att falla i onåd”. Ett aktuellt exempel är cancelkulturen, som är en form av onåd.

Cancelkultur, ett begrepp som hamnade på Språkrådets nyordslista för 2020, handlar om en slags utfrysningsskultur som syftar till att någon kastas ut från sina sociala eller professionella kretsar.

– Det är en slags förvisning av den eller

de som har ”fel” åsikt. Det har förekommit i alla tider, men i vår tid och kultur kan onåd drabba människor på ett helt annat sätt än förr eftersom onåden så snabbt kan växa till något helt okontrollerbart på sociala medier. Istället för att diskutera och förstå varandra så dömer vi ut varandra.

RANDI GULDSTRAND förklarar att i kyrkan vill man att alla ska få mötas utan att vara rädda för att bli granskade eller dömda.

– Jag tror att onåd framförallt drivs av rädsla för det okända. Att mötas fysiskt är inte samma sak som att mötas på nätet och det är svårare att säga elaka saker ansikte mot ansikte. Fysiska möten och samtal är grundläggande för att få förståelse för varandra. Därmed minskar risken att vi försätter någon i onåd, säger hon.

Onåd kan även handla om att vara hård och fördömande mot sig själv.

– Man kan tänka ”Jag förtjänar inte att bli älskad”, eller att man inte har ett värde om man inte presterar. Men alla människor har ett värde som vi fått av Gud, oavsett fel och brister, som är givet varje

människa av Gud själv. Gud känner och förstår allt i dig och omsluter det med nåd, säger Randi Guldstrand.

NÅDEN – ONÅDENS MOTSATZ – är central i kristen tro. Och nåden är inte bara ett vackert ord, förklarar hon, utan något som Gud har visat oss genom att bli människa i Jesus.

– Jesus kunde umgås med vem som helst och röra vid den som ingen annan vågade komma nära. Han var en person som hela tiden främjade den mellanmänniska relationen, och som kristna, som kyrka och församling, vill vi ha samma funktion, säger Randi Guldstrand och fortsätter:

– Nåden finns alltid för alla och vi får Guds nåd lika naturligt som ett litet barn får sina kärleksfulla föräldrars villkorslösa omsorg och kärlek. Barnet behöver aldrig fråga om föräldrarna finns där, det är underförstått, och det krävs ingen motprestation.

Hos Gud kan man aldrig komma i onåd. Man kan heller aldrig förlora Guds nåd om man gör ont eller göra sig förtjänt av mer nåd om man gör gott, förklarar hon.

Randi Guldstrand
är präst i Danderyds
församling.

**”Vi är alla svaga och starka,
misslyckade och lyckade,
trasiga och hela. Vi behöver
alla Guds nåd”**

– Då kanske en del tänker att det inte spelar någon roll vad vi gör, men det gör det. Jesus har lärt oss att vi ska leva i kärlek, förlåtelse och försoning så att vi får ett godare liv tillsammans.

Hon säger att kyrkan, liksom varje människa, har ett kall att omsätta nåden i praktiken och till kyrkan är alla välkomna, oavsett vad han eller hon har gjort.

– Finns det ånger finns det nåd. Men att kyrkan välkomnar alla – verkligen alla – kan vara provocerande för en del. Vad gör vi då med dem som blir provocerade? Ja, de är också välkomna, för det går emot all kristen etik att stänga dörren för någon, säger Randi Guldstrand.

I ARBETET SOM präst gillar hon särskilt kontakten med de människor som kommer till kyrkan vid dop, konfirmation, vigsel och begravning, men som ser på sig själva som sekulära.

– När jag möter människor vill jag få dem att se sin egen religiositet, eftersom jag tror vi alla är religiösa på ett eller annat sätt.

De flesta hon möter säger att de inte kallar sig troende, men att de tror på något och att de ibland vänder sig till något utanför sig själva när de blir maktlösa.

– Den där lilla gnistan menar jag är tro. De kanske inte kallar det för Gud, men det gör jag.

Hon vill att kyrkan ska vara en plats för människor som längtar efter något mer i livet, som längtan efter mening, sammanhang eller efter något som man inte ens kan formulera.

– När man gläntar på dörren och vågar öppna upp för Gud upptäcker man att man inte är ensam. Vi är alla svaga och starka, misslyckade och lyckade, trasiga och hela. Vi behöver alla Guds nåd ♦

A photograph of Peter Gembäck, a man with a grey beard and glasses, wearing a brown jacket. He is looking to the right, standing next to a moss-covered tree trunk in a forest. The background is a blurred forest scene.

Peter Gembäck
om livet efter Knutby:

”Målet
är inte
längre
att vara
perfekt”

Han blev både offer och förövare. Peter Gembäck, en av pastorerna i Knutby pingstförsamling. Nu kämpar han för att ta sig tillbaka till normaliteten. ”Utan nåden skulle det inte gå”, säger han.

HAN HAR VARIT en av de mest utdömda personerna i Sverige. Många skulle säga att han fortfarande är det. Sedan mordet, anstiftat av pastor Helge Fossmo 2004, har ”Knutby” varit inte bara namnet på en uppländsk ort utan också rubriken på berättelsen om pingstförsamlingen som blev en av det moderna Sveriges mest förödande sektmiljöer.

Under ledning av Åsa Waldau, också kallad Kristi brud, utspelade sig ett mångårigt drama med inslag av våld, sexuellt utnyttjande och psykologisk manipulation.

I församlingen fanns flera pastorer. Peter Gembäck var en av dem. Liksom många andra medlemmar hade han sökt sig till församlingen för att få vara i ett sammanhang där man hängivet sökte Gud och ville leva i Guds kärlek.

Det slutade med att han själv förvandlades till både offer och förövare.

År 2020 dömdes Peter Gembäck till villkorlig dom och dagsböter för olaga tvång och misshandel. Då hade flera församlingsmedlemmar sedan en tid tillbaka inlett en rannsaktionsprocess som steg för steg gjorde att tystnadskulturen bröts. Peter Gembäck var den som tog första steget genom att anmäla sig själv till polisen.

Idag lever han ett vanligt liv som

snickare och tvåbarnspappa utanför Stockholm. På insidan pågår bearbetningen av vad han varit med om. Dit hör också frågorna om tron. Har kristendomens stora ord någon bäring längre? I så fall vilken?

– Jag tänker mycket på nåd. Att få leva i nåd är avgörande för mig. I min ungdom hörde jag ofta talas om nåd men det var inte förrän jag blev äldre som jag förstod betydelsen. Idag inser jag hur mycket det har med mina misslyckanden att göra. Bara den som tror sig vara fläckfri kan avfärda behovet av nåd.

PETER GEMBÄCK HAR i tidigare intervjuer sagt att han kom till Knutby för att frälsa världen och lämnade Knutby med insikten att han själv behöver bli frälst. Samma tanke gäller nåden, menar han. Det var när han lämnade Knutby som han behövde nåden som mest.

Det juridiska brottet har han sonat. Han har betalat sina böter. I rättsstatens ögon är Peter Gembäck en fri man. Men han märker hur folk ser på honom, hos vilka han fortfarande är i onåd.

– Det finns de som ger mig nåd. Det är människor som har något slags insikt om att ”det kunde varit jag”. Inte så att de skulle gjort exakt det jag gjort men de förstår att världen inte är svart eller vit.

Det har delvis med ålder och livserfa-

renhet att göra, säger han. Som ung var han själv kategorisk.

– Jag hade de här enkla bilderna av hur allt ska vara och hade satt upp tydliga regler för hur jag ville leva.

Men ingen människa når upp till alla sina ideal. Det gjorde inte Peter Gembäck. Vissa av idealen svek han å det grövsta.

– Man ödmjukas av det. Det är när vi sviker våra ideal som vi behöver nåden.

I tidningsintervjuer, poddar och dokumentärer har tidigare medlemmar berättat om tillvaron i Knutby. Inte minst om den världsbild som byggde på idén att man kunde ”vara fel”. Det var detsamma som att vara i onåd.

VILKET FEL MAN begått för att hamna i onåd hos Åsa Waldau var sällan tydligt. Men att hamna där var väldigt påtagligt, säger Peter Gembäck. Det innebar att bli talad till rätta, att bli utskälld och få höra hur dum man var – för att som sista steg bli utfryst.

Det innebar också att övriga medlemmar i församlingens inre krets utövade bestraffning mot den som var i onåd.

– Vi hade hela tiden tentaklarna ute: ”Vem är i nåd och vem är i onåd?”. Det fanns en fara i att tala med den som var fel, vi trodde att onåden kunde smitta av sig.

Gränsen mellan den som var i nåd ➡

”När drevet går dras i princip alla med. Du ska vara otroligt stark för att inte springa åt samma håll.”

➔ och i onåd skar rakt igenom Peter Gembäcks eget äktenskap. Han själv var på rätt sida. Hans fru Emma på fel. Hon ansågs vara bortom räddning.

Peter Gembäcks känslor var motstridiga. Han trodde inte själv att Gud vänt Emma ryggen, men han blev tuff mot sin fru och säger att han ”arbetade med fruktan och bävan” i hopp om att hon skulle få nåd. Deras relation påverkades djupt.

Flera äktenskap i församlingen sprack, kärlek och tillit trasades sönder av det som hände. Men Peter och Emma Gembäck hittade tillbaka till varandra.

Emma Gembäck har sagt till sin man att hon under alla år då han gjort förfärliga saker sett på honom att han innerst inne inte velat det.

Så här efteråt kan han tänka att Knutby är ett koncentrat av samhället i stort. De destruktiva mekanismer som fanns i Knutby finns överallt, med skillnaden att i församlingen drogs de upp till sin mest extrema nivå.

TA BARA IDÉN om att onåden smittar, säger Peter Gembäck. Tanken märks i ängsligheten kring vilka åsikter som är rätt och vilka som är fel.

– Vem får man prata med och inte? Det offentliga samtalet styrs ofta av vem som är gångbar just nu.

Den finns också i oförmågan att förlåta. Peter Gembäck tar Fredrik Virtanen som exempel.

– Han har säkert gjort dumma saker. Men jag har tänkt på honom ibland, hur han är så totalt ute i kylan. Vi skulle som samhälle behöva fundera på frågor om nåd och onåd.

För inte så länge sedan läste han ”Häxornas försvarare” av Jan Guillou.

– I boken skriver Guillou om skam och straff. Han menar att när människor känner att juridikens eller statens muskler är för svaga tar vi till skamstraffet. Nu för tiden går vi inte man ur huse och pryglar andra, men i digitala medier och i den sociala verkligheten försätter vi människor i onåd.

Är inte juridiken viktig längre, frågar sig Peter Gembäck. Oavsett om en person fällts i domstol eller inte blir hen utdömd. Precis som i Knutby är skälet ofta oklart, säger han. Budskapet är ”Du ska bara veta att du är fel”.

– När drevet går dras i princip alla med. Du ska vara otroligt stark för att inte springa åt samma håll. Jag kan tycka synd om Åsa Linderborg (Aftonbladets tidigare kulturchef, reds.anm.) som var sen på bollen i samband med metoo. När hon väl skulle sätta ner foten blev det helt fel. Nu får hon stå som symbol för hur hela rörelsen misslyckades.

Peter Gembäck syftar på den hårda rapporteringen kring Stadsteaterns chef Benny Fredriksson, där en utpekande krönika av många anses ha bidragit till att han i mars 2018 tog livet av sig. Aftonbladet fälldes senare av Pressens Opinionsnämnd för att grovt ha brutit mot god publicistisk sed.

I KRISTEN TRO hänger nåden ihop med bilden av en Gud som inte straffar utan befriar. Gud skänker förlåtelse utan motkrav. ”Allt är nåd”, heter det i kyrkan. Gud vill ha med människan att göra oavsett vad som kan stå i vägen. Nåden är uttrycket för en villkorlös kärlek.

Peter Gembäck

Bor: **Värmdö**

Ålder: **48 år**

Familj: **Hustrun Emma, en son och en dotter**

Gör: **Snickare, tidigare pastor i Knutby pingstförsamling**

Podd: **”Dålig liturgi dödar”**

en podd av Kristoffer Lignell och Tobias Hadin

Gör helst när jag är ledig: **Skissar på hus och utbyggnader**

Skissar på hus och utbyggnader

Peter Gembäck är idag medlem i Svenska kyrkan. "Jag har aktivt gått med. Där får jag vara den jag är trots att jag ibland inte ens vet om jag tror.", säger han.

Hur kunde denna tanke bli så förvriden som den blev i Knutby? Peter Gembäck ser den frikyrkliga bakgrunden som en delfaktor. I frikyrkan kombineras inte sällan en naiv förlåtelsekultur med en reflex att fördöma.

De tankar som sedan växte fram i Knutby var inte teologiskt förankrade, säger han.

– I Knutby hade vi synen att Gud var god men han var inte snäll. Han var stenhård mot synden. Vi tänkte att vi kristna måste vara likadana.

Idag är han medlem i Svenska kyrkan.

– Jag har aktivt gått med. Där får jag vara den jag är trots att jag ibland inte ens vet om jag tror.

PETER GEMBÄCK HAR ett råd när den dömande visslan ljuder: Stäng ner. Han hämtar tipset från börser, där man kan besluta om handelsstopp för aktier som rusar för kraftigt eller faller för mycket. På samma sätt kan man göra när drevet går på sociala medier och man känner suget att dras med, menar Peter Gembäck.

– Dra dig undan ett tag. Be. Stanna upp och reflektera. Det är när vi kommer ner i

varv som vi ser oss själva. Jag tänker på Åsa Waldau. Hon var rädd för ensamheten, rädd för kontemplerandet. All den vrede hon riktade mot andra tror jag var känslor som hon egentligen hade inför sin egen spegelbild. Det var den som skrämde henne.

Både hans gudsbild och livssyn har förändrats efter Knutby. Gud är inte längre straffande och målet med livet är inte längre att vara perfekt. Nåden och bristerna hör ihop.

– Det är inte den fullkomliga guden utan den nakna människan som hänger på korset ♦

FOTO: MAGNUS ARONSON, IKON

Stilla tisdag

Fördjupning och inspiration med Sinnesromässa

Sinnesromässa

Längtar du också efter sinnesro och hopp? Du är inte ensam. Vi är många som behöver det. Välkommen till tisdagsmässa med sinnesro och hopp. Kyrkorummet är fyllt av stilla musik, dämpad belysning och levande ljus. Någon delar med sig av en berättelse från sitt liv, en bön, en bibelberättelse eller kanske en berättelse utifrån en bild. Mässan har en enkel form med återkommande psalmer. Under nattvarden finns möjlighet till ljuständning i koret och enskild förbön vid altarringen med smörjelse av olja i pannan. Sinnesrobönen känner många till och den finns med i gudstjänsten.

”Gud, ge mig sinnesro att acceptera det jag inte kan förändra, mod att förändra det jag kan och förstånd att inse skillnaden.”

Tid: Tisdagar 8 mars - 17 maj 19.30.
Plats: Danderyds kyrka.
Kontakt: Elisabet Munro, präst, och Susan Bergkvist, diakon.

Torsdag tillsammans

After School

Häng, fika och möjlighet att plugga. I väntan på kvällens aktiviteter börjar vi med After School för ungdomar. Gratis och ingen anmälan. Tid: torsdagar start 10/3 från 16.00
Plats: Grottan, Församlingens Hus
Kontakt: Louise Almén, 070-810 06 89

Kvällsmässa

En kort och stämningsfull mässa. Tid: Torsdagar 19.00.
Plats: Danderyds kyrka.

Ungdomskväll

Fika, häng och program. Tid: Torsdagar 19.30–21.30.
Plats: Församlingens Hus.

Läs Bibeln tillsammans!

Bibels ord och berättelser präglar hela vår historia och vår kultur. Genom att läsa, studera och samtala får vi möjlighet att förstå vårt samhälle och våra värderingar på ett djupare plan. Ingen föranmälan krävs. Ta gärna med din egen bibel. Tid: Torsdagarna 17 och 31 mars, 14 och 28 april 19.45–21.15.
Plats: Församlingens Hus
Ledare: Kristin Molander, präst och Henrik Mattsson, präst.

Musik i Danderyds kyrka

Lunchmusik med soppa

Musiken spelas i Danderyds kyrka. Soppa serveras i Församlingens Hus. (Kostnad 60 kr).

Tisdag 29 mars 12.00
Christopher Hästbacka, piano.

Tisdag 12 april 12.00
Anders Ölund, orgel.

Tisdag 26 april 12.00
Jan Gustavsson, trumpet.
Anders Ölund, orgel och piano.

Tisdag 10 maj 12.00
Anders Ölund, orgel.

Tisdag 24 maj 12.00
Erik Rodell, oboe.
Anders Ölund, orgel och piano.

FOTO: MAGNUS ARONSON, IKON

Var hälsad Maria

Söndag 27 mars 16.00
Danderyds kyrka
Musik av bland annat Rheinberger och Brahms.
Konsert med damkörerna VocAlice och Vox Nova, Stockholm Concert Orchestra.
Maria Resare och Maja Wählin, dirigenter.

Musikgudstjänst

Annandag påsk 18 april 11.00
Danderyds kyrka
Gospelkören under ledning av Kerstin Alling och Kerstin Evén.

Bokcirkeln Orden och Orden Ung

Samtalen leds av Susann Moritz, bibliotekarie i Enebyberg och Jenny Karlsson, präst i Danderyds församling. Ett begränsat antal böcker finns att låna. Hör av dig till biblioteket!

Kom till ett eller flera tillfällen!

Orden (25-100 år)

22 mars *Förlust.*

Bok: "Den sista migrationen" av Charlotte McConaghy

26 april *Arvssynd.*

Bok: "Tyska huset" av Annette Hess.

Orden - Ung (17-28 år)

5 april *Livsval.*

Bok: "Jag kan ha fel" av Björn Natthiko Lindblad.

Tid: Tisdagar 19.00–20.30

Plats: Biblioteket i Enebyberg.

För frågor och anmälan:

Susann.moritz@danderyd.se

Orden Speakers Corner – Säg din mening och gör din röst hörd!

Vloggen Orden-live inleder kvällen och därefter öppnar vi golvet för den som vill framföra sin synpunkt.

Plats: Café Träffpunkten, Enebyberg.

Tid: torsdag 31 mars 18.00–20.00

Djursholms kyrkliga arbetskreis

Föredrag, musik och trevlig gemenskap i Änglagaraget.

Tid: måndagar 12.00

Plats: Djursholms församlingsgård.

Kontakt: Astrid Roos Ydell, 08-753 12 25

Mötesplatser

Eftermiddagskaffe

Fika och gemenskap i Mörby centrum.

Tid: tisdagar 13.00–15.00.

Plats: Andrum.

Meditation

Stefan Holmberg, instruktör.

Anmälan: estelle.wiesel@svenskakyrkan.se

Tid: onsdagarna 16, 23, 30 mars, 6, 20,

27 april, 4, 11 och 18 maj kl. 14.30–15.30.

Plats: Andrum.

Frukost i gemenskap

Torsdagar bjuder vi på frukost i Vagnslidret vid Sättraängskyrkan. Efteråt går vi in i kyrkan och har andakt tillsammans.

Tid: Torsdagar 9.30–11.00.

Plats: Sättraängskyrkan.

Kontakt: Susan Bergkvist,

susan.bergkvist@svenskakyrkan.se

Syjunta

Du tar med det du vill ha för händer, till exempel stickning eller broderi och det du vill äta. Vi bjuder på kaffe och te. Om du vill hjälpa till att sticka till församlingens diakoni får du garn och stickor. Välkommen till en skön avslutning på veckan.

Tid: fredagarna 25 mars, 8 och 22 april

samt 6 maj 17.00–19.00.

Plats: Andrum.

Kontakt: Estelle Wiesel och

Susan Bergkvist, diakoner,

susan.bergkvist@svenskakyrkan.se

För små och stora

Babysång

Här kan du lära känna andra föräldrar och deras barn. Tillsammans sjunger vi gamla och nya sånger och psalmer. Vi avslutar med fika och barnmat på burk.

Ingen anmälan eller avgift.

Ålder: 0–18 månader.

Tid: tisdagar 12.00–13.00.

Plats: Församlingens Hus.

Tac-o-Lov – fredagsmys i kyrkan

Vill du slippa laga mat en fredagskväll?

Är du nyfiken på att höra om Bibelns berättelser? Vi träffas för att äta tacos tillsammans, pyssla, sjunga och höra talas om varför Jesus är en sådan viktig figur i kyrkan.

Tid: 18 mars, 22 april, 20 maj 17.00–19.00.

Plats: Församlingens Hus.

Kontakt: Maria Gibbs Persson, pedagog.

maria.gibbs.persson@svenskakyrkan.se

Elisabet Munro, präst,

elisabet.munro@svenskakyrkan.se

Söndagsklubben

Alla barn som vill kan vara med i söndagsklubben under högmässan på söndagarna. Där lyssnar vi på bibelberättelser, pratar och pysslar utifrån dagens tema. Efteråt ansluter söndagsklubben till den gemensamma gudstjänsten lagom till nattvarden.

Ålder: 0–10 år. Småbarn i förälders sällskap.

Tid: söndagar 11.00.

Plats: Danderyds kyrka.

Kontakt:

elisabet.munro@svenskakyrkan.se,

maria.gibbs.persson@svenskakyrkan.se

FOTO: JENNY SIGEMAN, CINA HÖGBERG

Säkerhetskontroll av gravstenar

UNDER MAJ MÅNAD är det dags för inventering av gravstenar på Danderyds kyrkogård och Djursholms begravningsplats. Senast skedde detta 2017. Kontrollen görs vart femte år och beräknas vara klar i början på juni.

– Kyrkogårdsförvaltningen i Danderyd ansvarar för arbetsmiljön och säkerheten för besökare på Danderyds kyrkogård och Djursholms begravningsplats, berättar Per Henrik Hinder som är ny kyrkogårdschef sedan hösten 2021.

Det är cirka 3 500 gravstenar som ska kontrolleras och Yster

Per Henrik Hinder,
ny kyrkogårdschef.

Construction har anlåtats för att utföra testerna. Därefter kontaktas gravrättsinnehavaren om stenen behöver åtgärdas och innehavaren får i sin tur kontakta en stenfirma.

– Det är gravrättsinnehavaren som ansvarar för att gravstenen är säker. I de fall då gravstenen inte uppfyller säkerhetskraven, kommer

graven att märkas upp och gravrättsinnehavaren kontaktas per brev. Om gravstenen bedöms vara en stor säkerhetsrisk, kommer den att läggas ner, säger Per Henrik Hinder.

Mer information hittar du på svenskakyrkan.se

Du är också välkommen att kontakta kyrkogårdsförvaltningen på telefon 08-568 957 39.

Vill du hellre skicka e-post gör du det till: danderyds.kyrkogardsforvaltning@svenskakyrkan.se

Utställningar i Församlingens Hus

Danderyds vårsalong 14 mars–24 april

För tolfte året i rad öppnar vi Danderyds vårsalong då lokala konstnärer i alla åldrar ställer ut. Årets tema är Barnsinne-Barnaminne.

Konstnärsparet i Ekeby 2 maj – 29 maj

Konst av bildmakarna Eva Gehlin-Berg och Björn Berg. Eva Gehlin-Berg blev känd för sina stora tygapplikationer. Hon skapade också många fina porträtt, några finns i Bonniers porträttsamling på Nedre Manilla, hos Livrustkammaren och i Gripsholms slotts porträttsamlingar. Björn, tecknare, målare, grafiker och skulptör, illustrerade ett stort antal böcker och gjorde sig bland annat känd som illustratör till Alf Prøysens böcker om Teskedsgumman och Astrid Lindgrens berättelser om Emil i Lönneberga, där sonen Torbjörn fått stå modell. Vernissage måndag 2 maj 17.00-19.00
Teknik: måleri och textil.

DELA LIKA UNDER SAMMA HIMMEL

Hälsa, jämställdhet och tillgång till näringsriktig mat är en mänsklig rättighet, ändå riskerar 43 miljoner människor att hamna i akut hungersnöd.*

Dela med dig genom att swisha halva beloppet för något du köper.

*Källa: FN (nov 2021)

SWISHA HALVA MATKASSEN

Tillsammans gör vi världen hel.
Din gåva gör det möjligt.

SWISHA TILL
900 1223

svenskakyrkan.se/act

TIDNINGEN LIVET

Utgiven av Svenska kyrkan, Danderyds församling.

Redaktion

Kristin Molander, kyrkoherde
kristin.molander@svenskakyrkan.se
Christina Högberg, kommunikatör
christina.hogberg@svenskakyrkan.se
Ola Whistler Sahlén
ola.sahlen@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare

Kristin Molander, kyrkoherde

Design&produktion

Jonna Olsson & John Losciale

Redaktör

Mia Sjöström

Skribenter

Mia Sjöström, Kristina Lindh

Omslag

Lotta Kühlhorn

Fotografer

Elliot Elliot, Håkan Elofsson

Tryckeri

Stockholms Lito Grafiska, Danderyd

ÖPPETTIDER

Församlingens Hus

Mån-fre 9.00–16.00

Växel, tel 08-568 957 00.

Mån-fre 9.00–12.00 och 13.00–17.00.

Bokning av dop, vigsel, begravning:

Mån-tors 9.00–12.00, 13.00–15.00.

Fre 9.00–12.00. Tel 08-568 957 10.

Bokning av församlingsgårdar:

Mån-tors 9.00–12.00, 13.00–15.00.

Fre: 9.00–12.00. Tel 08-568 957 35.

Kyrkogårdsförvaltningen:

Mån, ons, tors, fre 9.00–12.00,
13.00–15.00, Tis 9.00–12.00,
13.00–14.00 Tel 08-568 957 39.

SVENSKA KYRKAN I DANDERYD

Församlingens Hus

Angantyrvägen 39,
182 54 Djursholm.

Växel: 08-568 957 00,
måndag – fredag
9.00–12.00 och 13.00–17.00.
Adress: Box 2021,
182 02 Danderyd
svenskakyrkan.se/danderyd

Kommunikatörer

Christina Högberg,
08-568 957 08.
Jenny Sigeman, 08-568 957 23.

Kyrkogårdsförvaltning

Per Henrik Hinder, chef
08-568 957 46.

Kyrkor och kapell

Altorns kapell,
Ymervägen 55, Djursholm.

Andrum, Mörby Centrum.

Danderyds kyrka,
Angantyrvägen 41, Danderyd.

Djursholms församlingsgård,
Valevägen 26, Djursholm.

Djursholms kapell,
Danavägen 9, Djursholm.

Enebykyrkan,
(samarbetskyrka)
Enebytorget,
Lars Åberg 070-497 71 65.

Petruskyrkan,
Kyrkv 27, Stocksund.

Sättraängskyrkan,
Sjöbergsv. 32 Danderyd.

Sjukhuskyrkan,
Danderyds sjukhus,
08-123 550 00 (växel).

Kyrkoherde

Kristin Molander,
08-568 957 01, 070-334 16 18.

Präster

Randi Guldstrand,
08-568 957 20.
Jenny Karlsson,
08-568 957 17.
Henrik Mattsson
08-568 957 05.
Elisabet Munro,
08-568 957 16.
Ola Whistler Sahlén,
08-568 957 15.

Sjukhuspräster

Peter Sandin,
08-568 957 42.
Pehr-Albin Edén,
08-568 957 18.

Diakoner

Susan Bergkvist,
08-568 957 67
Estelle Wiesel,
08-568 957 29.

Volontärsamordnare

Beata Moberg,
08-568 957 28.

Musiker

Kerstin Alling, 08-568 957 06.
Kerstin Evén, 08-568 957 49.
Maria Resare, 08-568 957 07.
Anders Ölund, 08-568 957 04.

Församlingspedagoger

Louise Almén, 08-568 957 00.
Henrik Brosché, 08-568 957 24
Maria Gibbs, 08-568 957 25.
Stina Klimscha, 08-568 957 41.

Kyrkans förskola

Förskolorna Enen, Kyrkbacken
och Änglagaraget. Petra Olsson,
rektor, 08-568 957 02.

Elise Lindqvist, volontär i St:a Clara kyrka:

”Jag blir ledsen att jag inte kan lyckas rädda alla. Men de flesta går det bra för och det gör att jag orkar. Det finns ett hopp för varje person.”

Peter Gembeck fd pastor i Knutby:

”Det fanns en fara i att tala med den som var fel, vi trodde att onåden kunde smitta av sig.”

Randi Guldstrand, präst i Danderyds församling:

”Nåden finns alltid för alla och vi får Guds nåd lika naturligt som ett litet barn får sina kärleksfulla föräldrars villkorlösa omsorg och kärlek.”

